

**Ytre Hvaler
nasjonalpark**

Postadresse
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Postboks 325
1502 Moss

Besøksadresse
Skjærgårdens hus
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Kontakt
Sentralbord: +47 69 24 70 00
Direkte: +47 69 24 70 24
fmovpost@fylkesmannen.no
fmovmoo@fylkesmannen.no

Tom Kofoed
Søndre Bøbakke, Vestre Veien 2
1680 SKJÆRHALDEN

Saksbehandler Monika Olsen

Vår ref. 2021/2673-2 432.3 Del 21-1

Deres ref.

Dato 20.01.2021

Ytre Hvaler nasjonalpark - tillatelse til skjøtsel og rydding av trær på Ørekroken - gbnr 23_6

Vi viser til søknad datert 10.01.2021 angående tillatelse til å fjerne vegetasjon på gbnr 23/6 i Ørekroken, og om tillatelse til motorferdsel for å fjerne ved og annet trevirke.

Styret ga 07.12.2015 nasjonalparkforvalteren delegert myndighet til å treffe vedtak i saker av kurant karakter. Sak 2021-del 1 er behandlet av nasjonalparkforvalter, da det dreier seg om dispensasjon etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.

Vedtak

Det gis tillatelse til skjøtsel i nasjonalparken på strandområdet til gbnr 23/6 i Ørekroken.

Hogst av trær kan utføres innenfor området merket med sirkel i vedlegg 2.

Det gis videre tillatelse til motorisert ferdsel inntil 10 turer med traktor med henger, for å kjøre vekk det som ryddes vekk av vegetasjon. Det er ikke gunstig å brenne i dette sårbare området.

Følgende vilkår legges til grunn for tillatelsen:

- hogsten må gjøres varsomt for å unngå skade på gjenstående trær
 - hogstavfall skal fjernes helt fra området, og ikke ligge igjen på stier eller steder med spesielt verdifull markvegetasjon.
 - felling av trær skal ikke foregå i perioden fra 1.4.21 (i hekketiden) til 1.10.21.
 - virke som fraktes ut av området i forbindelse med slik skjøtsel, vil tilfalle grunneieren på vanlig måte, om ikke annet er avtalt.
 - det forutsettes at kjøringen skjer på eksisterende kjørespor
 - kjøring kan skje i perioden fra 21.01.2021 til 31.12.2021 forutsatt at utkjøring skjer på en måte som minimerer faren for markskader, helst på frossen, snødekt mark.
- Utkjøring på tørr mark vil i noen tilfeller kunne være et alternativ.

Melding med varsel om tidspunkt for transport skal sendes Statens naturoppsyn epost: hbh@miljodir.no (primært) eller mob: 90473107 senest en dag før transport.

Denne tillatelsen skal tas med når oppdraget gjennomføres.

Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 2.3 b) og verneforskriftens § 3 pkt. 6.3 f).

Søknad til nasjonalparkstyret

Viser til telefonsamtale og befaring.

Vi er nå klare til å fjerne og rydde trær i Ørekroken som vi så på. Det vi tenker er å ta det nye som kommer opp med ryddesag. Gran og furu ryddes helt bort.

Jeg har markert det aktuelle området med gran og furu. Alt virke og kvist kjøres selvsagt bort og området ryddes helt hver kveld. I forbindelse med ryddingen må det bli noe traktorkjøring.

Om mulig rydder vi gjerne videre helt til Tangebekken om det er mulig å gjennomføre.

Regelverk

Ytre Hvaler nasjonalpark ble opprettet 26.06.2009. Formålet (§ 2) er å:

- bevare et egenartet, stort og relativt urørt naturområde ved kysten i sørøst-Norge,
 - bevare et undersjøisk landskap med variert bunntopografi,
 - bevare økosystemer på land og i sjø med naturlig forekommende arter og bestander, kystlandskap med sjøoverflate og havbunn med korallrev, hard- og bløtbunn.
- Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.*

I henhold til verneforskriftens § 3 pkt. 1.1 er landskapet vernet mot inngrep av enhver art. Vegetasjonen på land og i sjø, herunder døde busker og trær, er vernet mot all skade og ødelegging. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt, jfr. § 3 pkt. 2.1.

I henhold til § 3 pkt. 2.3 b) kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til:

Fjerning av trær og busker som skjøtselstiltak utover det som er tillatt etter pkt. 2.2.e, jf. forvaltningsplan.

I henhold til verneforskriftens § 3 pkt. 6.1 a) er det forbud mot motorisert ferdsel på land i nasjonalparken. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til nødvendig motorisert ferdsel på eksisterende kjørespor, jf. verneforskriftens § 3 pkt. 6.3 f).

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn ved behandling av søknader om dispensasjon fra verneforskrifter. Prinsippene gjelder kunnskapsgrunnlaget §8, føre-var-prinsippet §9, økosystemtilnærming og samlet belastning §10, hvem som skal bære kostnadene ved miljøforringelse §11 og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder §12.

Vurdering av saken

Området i Ørekroken som det ønskes gjennomført skjøtsel i, ble befart av grunneier og nasjonalparkforvalter sommeren 2020. Søknaden dreier det seg om å hogge et begrenset antall furu- og grantrær, samt rydding av mindre busk- og løvoppslag i sand- og strandengområdet på egen eiendom gbnr 23/6. De større trærne som er tenkt tatt ut av området er furu- og grantrær i område avmerket i vedlegg 2. Trær og buskoppslag fører til gjengroing av strandengen. Flyfoto fra 1948 (vedlegg 3) viser hvor åpent strandområdet i Ørekroken har vært.

Verneforskriften har bestemmelser om plantelivet som gir rammer for denne aktiviteten. Det kan gis tillatelse til fjerning av trær og busker som skjøtselstiltak utover det som gjelder skånsom skjøtsel rundt hytter, jf. § 3 pkt. 2.3 b). Retningslinjer i forvaltningsplanen sier at

rydding av vegetasjon etter denne bestemmelsen omfatter mindre inngrep som rydding av busker, kratt, mindre trær etc. Slik skjøtsel skal skje med tillatelse fra grunneier. Forvaltningsmyndigheten er positiv til at grunneiere, eller den grunneier gir tillatelse, kan utføre skjøtsel på egen eiendom. Dette må skje i samarbeid med forvaltningsmyndigheten og etter befarings. Det stilles ikke generelt krav om skjøtelsesplan for denne type rydding. Ryddingen må skje på en skånsom måte som ikke ødelegger verneverdier eller på annen måte er i strid med verneformålet.

Etter naturmangfoldloven § 8 skal offentlige beslutninger være kunnskapsbasert. I denne saken har vi tatt utgangspunkt i vår kjennskap til området, forvaltningsplanen og annen eksisterende kunnskap. Registreringer i Naturbase og Artskart har blitt lagt til grunn (se vedlegg 1). Området er godt kartlagt. I Naturbase er Ørekroken registrert som en av de få større sandstrendene i Oslofjordområdet som ennå er noenlunde intakte som naturlig fungerende økosystem. Området er vurdert å ha regional kvartærgeologisk verneverdi (Erikstad 1991). Både størrelsen, artsfunn og det særpregede landskapet gir området stor verdi.

Ved Ørekroken er det avsatt en del sand ut fra Arekilen, og den dominerende strandtypen er sandstrand med flyvesandavsetninger innenfor. Den dominerende vegetasjonstypen er sandstrandvegetasjon. Denne strekker seg i et bredt belte langs de indre deler av stranda. I baklandet finnes tørr furuskog på sandjord. Den ytre delen av denne er åpen med god lystilgang, slik at flere strand- og tørrbakkearter inngår i skogbunnen. Utenfor sandstrandvegetasjonen finnes noe sumpstrand og tangvoll.

Det er gjort funn av en rekke rødlistede insektarter knyttet til sand. Lokaliteten har en svært artsrik og spesiell insektfauna, hvor bl.a. mange sjeldne vepse- og billearter er påvist. Blant annet har borebiller *Ernobius pini* og skyggebiller *Melanimon tibiale* sine eneste kjente norske forekomster her. Buksebie (*Dasypoda hirtipes*) er registrert her. Det samme er strandmaurløve (*Myrmeleon bore*), som har en stor forekomst her, men er meget begrenset utbredt i Norge. Den er avhengig av en form for forstyrrelse. Dette kan være av naturlige faktorer som vær og vind, men det kan og være i form av beite og slått eller annen menneskelig aktivitet. Truslene mot mange av insektene er knyttet til at disse forstyrrelsene enten blir for intensive eller ekstensive.

Nær 16 % av Norges rødlistearter er knyttet til sandområder (alle typer) og rundt halvparten av disse igjen er knyttet til sanddyner og sandstrender, en svært høy andel i forhold til de meget begrensede arealene med eksponert sandmark som finnes i Norge. Det er særlig insektene som dominerer i nesten alle typer sandområder. Interessant er det også at en svært stor andel (49 arter) av de utdødde artene i Norge har en preferanse for sandområder (Kålås m.fl. 2010). Mange av dagens sandområder er i stor grad et resultat av kulturpåvirkning der menneskeskapte forstyrrelser er nødvendig for å opprettholde et åpent landskap. Typen og graden av påvirkning er utslagsgivende for områdenes potensial for å opprettholde et biologisk mangfold av sandassosierte organismer. En rekke andre faktorer påvirker også tilstanden til sanddynene, slik som markslitasje, masseuttak, beiting, fremmede arter, forurensning og klimaendringer (Ødegaard m.fl. 2011). Et svært viktig område for sandtilknyttede arter i Norge er Ørekroken på Kirkøy, der mange titalls truede arter er påvist, og flere arter har sin eneste kjente norske forekomst her (BioFokus-rapport 2017-28). I alt ble 68 av totalt 92 rødlistearter og hele 22 av 47 arter som tidligere ikke har vært påvist i Norge registrert i Ørekroken.

Gjengroing er et tiltakende problem som medfører at særlig åpne sandflater og tidlige suksesjonsfaser har blitt sjeldnere. Det er et mål å hindre gjengroing av strandenger i nasjonalparken. Som vist over, er de biologiske verdiene i tilknytning til åpen sandstrand og kystfuruskog i Ørekroken store. Busk- og trevegetasjon som ønskes fjernet står i et område med lyskrevende, sjeldne arter, og det vil etter vår vurdering ikke skade disse forekomstene om busk- og trevegetasjon i avmerket område i vedlegg 2 fjernes på en skånsom måte. Det vil derimot være en fordel for mange sjeldne arter at den omsøkte vegetasjonen fjernes. Å fjerne busk- og trevegetasjonen avmerket i vedlegg 2, vil ikke medføre alvorlige eller irreversible skader på naturmangfoldet eller øke den samlede belastningen på miljøet, forutsatt gitte vilkår (§ 10). I tillegg bør det årlig brukes ryddesag for å hindre nytt oppslag av busker og trær på strandområdet til gbnr 23/6. Flyfoto fra 1948 (vedlegg 3) viser hvor åpent strandområdet i Ørekroken på gbnr 23/6 bør være.

Nasjonalparkforvalter legger derfor vekt på at det er ønskelig at den omsøkte skjøtselen gjennomføres, for å bevare en åpen sandstrand med god lystilgang i den ytre delen av Ørekroken. Etter forvaltningsmyndighetens vurdering er det mulig å fjerne den omsøkte vegetasjonen slik at naturen ikke blir skadelidende, forutsatt gitte vilkår, og miljøvennlige teknikker og metoder benyttes ved hogst jf. § 12.

Transporten skal foregå på eksisterende kjørespor. Den omsøkte kjøringen vurderes å være nødvendig for å fjerne hogstavfall. Det er ikke gunstig å brenne i dette sårbare området. Det skal ikke kjøres utenfor kjøresporet, og kun i svært begrenset omfang, med traktor med henger. Vi vurderer at denne transporten ikke vil medføre alvorlige eller irreversible skader på naturmangfoldet, eller øker den samlede belastningen på miljøet (§ 10) jf. Det som er sagt over. Begrenset kjøring som skjer i perioder med snødekt/telet mark eller tørt vær, slik at det ikke oppstår kjøreskader i terrenget, vurderes og ikke medføre alvorlige eller irreversible skader på naturmangfoldet jf. nml § 12.

Etter forvaltningsmyndighetens vurdering vil ikke dette tiltaket stride mot vernevedtakets formål jf. § 2, og heller ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, forutsatt gitte vilkår. Vi vurderer at forvaltningsmyndigheten har tilstrekkelig kunnskap til å fatte en beslutning jf. naturmangfoldlovens (nml) § 8. §§ 9 og 11 vurderes som lite aktuelle i denne saken.

Klageadgang

Dette vedtaket kan med hjemmel i forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet via nasjonalparkstyret.

Med hilsen

Monika Olsen
NASJONALPARKFORVALTER/
SEKRETÆR FOR YTRE HVALER NASJONALPARKSTYRE

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

- 1 Kart naturtyper og arter - Ørekroken - gbnr 23_6
- 2 Område avmerket for fjerning av trær
- 3 Flyfoto Ørekroken 1948 - gbnr 23_6

Kopi til:

Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHOLDEN
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Oslofjordens Friluftsråd			